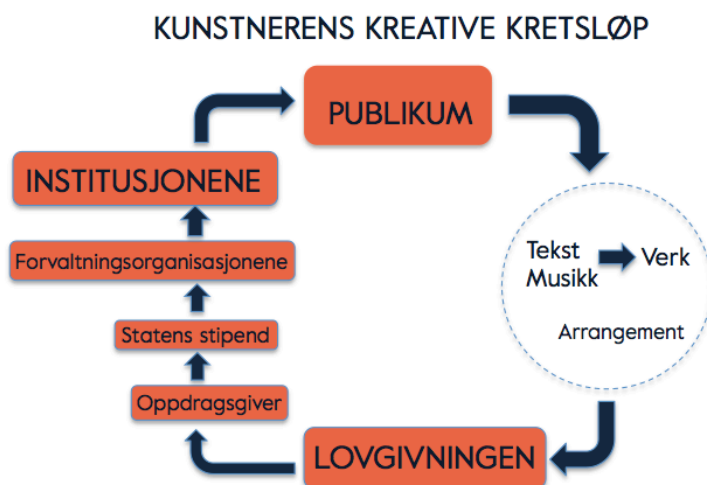

NOPAs innspill til kulturmeldingen

NOPA, Norsk forening for komponister og tekstforfattere, har 1064 medlemmer, og representerer de som skaper åndsverket. Vi er låtskrivere, filmkomponister, salmediktere og sangpoeter. De aller fleste er selvstendig næringsdrivende og frilansere, mens noen få er arbeidstakere i mindre eller større stillinger i kultursektoren. NOPAs oppgave er å fremme norsk skapende tonekunst, styrke faglige fellesskap, skape møteplasser og arbeide for medlemmenes kunstneriske og økonomiske interesser.

Kunstnerens kreative kretslop: Alle komponentene, institusjonene (forvaltningsorganisasjonene, statens stipend og oppdragsgiver) og lovgivningen, må være på plass for at kunstneren skal kunne skape verk som kommer publikum til gode.

En fremtidig digital hverdag

NOPA har levd med en digital musikkverden i 16 år. Da var vi med på å starte Phonofile. Vi ønsker en digitalisert hverdag velkommen, også i musikklivet, men vi ser at flere grep må tas for å sikre en bærekraftig musikkbransje. Facebook og YouTube har vokst til globale monopollignende størrelser gjennom publisering av brukeropplaget innhold. Norske opphavere har dermed mistet mye av sitt inntektsgrunnlag. YouTubes andel av den totale musikkbruken har vært over 70 prosent. Plattformens bidrag til den totale omsetningen for strømming av musikk i Norge var 2 prosent i 2015.

”The value gap” er betegnelsen på misforholdet som eksisterer mellom mengden brukergenerert musikkinnhold i nettjenester og inntekten som tilfaller opphavere. Hovedproblemene er at opphavere ikke får betalt for innhold lastet opp på nettjenester. Dette skaper skjeve konkurransevilkår for lisensierte strømmetjenester, som Spotify og Tidal, som får tilgang til innhold gjennom lisensavtaler med rettighetshaver. Insentivet til å få dette i ryddige forhold er fraværende fra plattformtjenestenes side under eksisterende lovverk. Videre ønsker vi å problematisere de såkalte ”Safe Harbour”-klausulene. Under Safe Harbour er det den som eier innholdet som må identifisere uautorisert bruk av egen eiendom. Misbruk av beskyttet innhold er enormt, og det blir en umulig oppgave for opphaver å identifisere dette. Til slutt vil vi peke på viktigheten av sterke, nasjonale forvaltningsorganisasjoner, som TONO, Kopinor og Norwaco, som arbeider for å øke inntjeningen til norske opphavere knyttet til digitalt bruk.

- NOPA ønsker at det arbeides for rimelig vederlag til opphavere for digitalt bruk.
- Safe Harbour-klausulene i eksisterende lovverk må bort for å opprettholde musikk som næring.
- Opphavere må kunne lisensiere musikken sin og få generert penger av verk som lastes opp av brukere på nettsjenester som Google, YouTube og Facebook.
- Vi ønsker å opprettholde sterke, nasjonale forvaltningsorganisasjoner.

Sikre opphavsretten

Opphavere er avhengige av en pålitelig og forutsigbar åndsverklov, som blir håndhevet, for å kunne leve av sitt arbeid. Vi ønsker derfor en ny, teknologinøytral åndsverklov velkommen. Selve begrepet "åndsverk" må ikke uthules; åndsverkloven skal ta utgangspunkt i den som skaper verket. I en digitalisert hverdag trengs det nye verktøy til håndheving av loven. Loven må sikre rettighetshavernes posisjon og opphaveres del av den gigantiske næringen som er skapt basert på digital og global distribusjon av våre åndsverk, og den må styrke opphaveres mulighet til å kontrollere forvaltningen av egne verk over tid. Videre må plikten til kreditering overholdes. Digitale tjenester som Spotify og Tidal skal kreditere opphavere. Dette er vesentlig for fremtidig inntektsgrunnlag. Vi mener for øvrig at kunnskapen om opphavsrett må styrkes på generelt grunnlag – i både skoler og blant befolkningen flest. Dette er viktig for å sikre at brukere av musikk tar opplyste valg, spesielt knyttet til hvilket innhold de lytter til og laster ned på Internett.

- Åndsverkloven må ivareta rettighetene til de som har *skapt* verket. Både de moralske og økonomiske rettighetene må vernes.
- Plikten til kreditering må overholdes. Det gjelder også digitale plattformer, som Spotify og Tidal.

Sikre et norsk, mangfoldig musikkliv

NOPA har i år tatt initiativ til festivalen #spillnorsk, som fremmer musikk som er skapt i Norge. Vi mener det er helt nødvendig med tiltak for å bevare norsk musikk – den binder oss sammen som nasjon og er avgjørende for utviklingen av felles identitet og språk. I dag er fortsatt radio en av nordmenns viktigste kilder til å oppdage ny musikk. Vi mener derfor det er viktig med insentivordninger som fremmer norsk musikk på radio. Videre er det viktig at repertoaret i de offentlige institusjonene, for eksempel skoler, orkester, kulturhus og kor, også fremmer norsk musikk. Vi peker på den forrige kulturmeldingen: "Det må arbeidast for å auka talet på framføringar av nykomponert musikk."¹ NOPA mener de store institusjonene er viktige medspillere her, og det bør oppmuntres til at disse i større grad velger norsk musikk.

- NOPA ønsker seg sterke insentivordninger som fremmer norsk musikk på radio.
- Det bør stilles ytterlige krav til norskandel i offentlige institusjoner.

Lønnsforhold og sosiale rettigheter

Blant frilansere i Norge er kulturarbeidere gruppen som er høyest representert – omtrent 20 prosent av frilansere i Norge er kulturarbeidere². Det gjenstår mye før frilansere, enkeltpersonforetak, og de med kombinerte inntekter har rettigheter på linje med vanlige arbeidstakere. Kulturmeldingen bør se på tiltak som kan bedre dette, særlig spørsmål knyttet til pensjon og sykelønn. Begreper som "oppdragsbasert lønn" gjør regelverket komplisert å forholde seg til som frilanser. Det bør det utredes hvordan pensjonslovgivningen kan tilrettelegge for samordning av pensjonsopptjening for de med kombinasjonsinntekt fra ulike tilknytningsformer. For kunstnere med kortvarige arbeids- og oppdragsforhold og lave inntekter vil det være avgjørende at grensen på 1G, og kravet om minimum 20 prosent stilling, fjernes.

- NOPA ber om en helhetlig gjennomgang om hvordan disse forslagene slår ut for freelance-kunstnere.
- Dekningsgraden for sykepenger må heves til 100 prosent for personer med enkeltpersonforetak.
- NAV-forsikring for frilansere/næringsdrivende bør subsidieres for de med lavest inntekt.
- Det bør legges til rette for at oppdrag i statlig, regional eller kommunal regi i størst mulig grad utbetales som lønn.

Sikre det språklige mangfoldet

Det er på tide å anerkjenne sanglyrikken. Blant NOPAs 1064 medlemmer er det 723 som skriver tekst til musikk. Vi må bevare språket, identiteten og historien som ligger i sangtekstene. Det språklige mangfoldet må leve også i fremtiden. Videre er det viktig at de som skriver på engelsk, og tar musikken med utover landegrensene våre, får støtte. Og om det fortsatt skulle være noen tvil om viktigheten og kraften i sangtekster, henviser vi til vinneren av Nobels litteraturpris 2016, Bob Dylan.

- Statens kunstnerstipend bør opprettholdes og styrkes. Det bør følge prisutvikling.
- Vi foreslår opprette en **egen kategori** for forfattere av tekst til musikk, med fire stipender til tekstforfattere som skriver på norsk og to stipender til tekstforfattere som skriver på engelsk.

Vennlig hilsen

Ingrid Kindem
Styreleder

---

¹ Det kongelege kultur- og kyrkjedepartementet (2003): **St.meld. nr. 48.** (2002–2003) Kulturpolitikk fram mot 2014.

² Nergaard, K. (2016), Tilknytningsformer i norsk arbeidsliv. Nullpunktsanalyse. Fafo-rapport 2016:07, <<http://www.fafo.no/images/pub/2016/20569.pdf>> [Lesedato: 14.12.17]